This Question Paper contains 12 printed pages.
(Sections - A, B, C, D & E)

Sl.No. 501994

17 (GE)

(MARCH/APRIL, 2022)

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 80***

સૂચનાઓ :

1) **સ્પષ્ટ વંચાય તેવું હસ્તલેખન જાળવવું.**
2) **આ પ્રશ્નપત્રમાં પાંચ વિભાગ A, B, C, D અને E તથા 1 થી 61 પ્રશ્નો છે.**
3) **બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. આંતરિક વિકલ્પો આપેલા છે.**
4) **પ્રશ્નની જમણી બાજુના અંક તેના ગુણ દર્શાવે છે.**
5) **સૂચના પ્રમાણે આકૃતિઓ સ્વચ્છ, સ્પષ્ટ અને પ્રમાણસર દોરવી.**
6) **નવો વિભાગ નવા પાના પર લખવો. પ્રશ્નોના જવાબ ક્રમમાં લખવા.**

Time : 3 Hours] ***[Maximum Marks : 80***

Instructions:

1) **Write in a clear legible handwriting.**
2) **This question paper has five sections A, B, C, D & E and Question Numbers from 1 to 61.**
3) **All questions are compulsory. There are only internal options.**
4) **The numbers to the right represent the marks of the question.**
5) **Draw neat diagrams wherever necessary.**
6) **New sections should be written in a new page. Write the answers in numerical order.**

विभाग - A

(गद्य विभागः)

* अधोदत्तस्य गद्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एकः) [4]

નીચે આપેલા ગદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક)

Translate the following paragraph into English. (any one)

1) अथ तयोः निश्चयं ज्ञात्वा अनागत विधाता निष्क्रान्तः सह परिजनेन । द्वौ इमौ तत्रैव जलाशये स्थितौ । अपरेद्युः धीवरैः आगत्य जलाशये जालं क्षिप्तम् । जालेन बद्धः प्रत्युत्पन्नमतिः मृतवद् आत्मानं संदर्श्य स्थितः । ततो जालाद् अपसारितः यथाशक्ति उत्प्लुत्य गम्भीरं नीरं प्रविष्टः । यद्भविष्यः धीवरैः प्राप्तः व्यापादितः च । अत एवोक्तम्

2) संसारे विविधाः पदार्थाः सन्ति । तद्यथा, स्वर्ण–लौहादयो धातवः, वट–खदिरादयो वृक्षाः, गो–घोटकादयः पशवः च । एषु पुनः प्रत्येकमपि पदार्थाः भिन्नाः भिन्नाः भवन्ति। तद्यथा – स्वर्णं लौहात् भिन्नं भवति। अथ च प्रत्येकः सुवर्णखण्डः परस्परम् आकारेण प्रकारेण च भिन्नः भिन्नः भवति ।

* अधोदत्तानां संस्कृत–प्रश्नानाम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत। (के अपि द्वे) [2]

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોના ઉત્તર વિકલ્પમાંથી સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)

Choose the answer of the following questions in Sanskrit. (any two)

3) श्रेष्ठिपुत्रस्य नाम किम् आसीत्?

(A) शक्तिकुमारः (B) राजकुमारः (C) शाक्तकुमारः

4) कुपिता बुद्धि किं न पश्यति?

(A) मार्गम् (B) आत्मदोषम् (C) परदोषम्

5) भोजस्य कीर्तिः केन आसीत्?

(A) भोजव्याकरणेन (B) न्यायेन (C) दयाभावेन

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायां लिखत । (के अपि द्वे) [4]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈપણ બે)

Answer the following questions in English. (any two)

6) લેખકે મનુષ્યોને કાષ્ઠખંડ જેવા શા માટે કહ્યા છે?

Why has author compared man with a piece of wood?

7) કૂટનાથે વિત્તદાસને છેતરવા માટે કઈ યોજના બનાવી?

What was the planning of Kutanatha to deceive Vittadasa?

8) અજાણ્યા પુરુષના પુત્રની શી દશા થઈ હતી?

What was the condition of the son of the unfamiliar man?

* अधोदत्तस्य विषयस्य उपरि संक्षेपेण टिप्पणी लिखत । (का अपि एका) [2]

નીચે આપેલા વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ એક)

Write short note on the following (any one)

9) 'આવર્તપાત' નામના વિઘ્નને સમજાવો.

Explain the obstacle आवर्तपात (Falling in Whirlpool)

10) બ્રહ્માનો દુર્વાસાને ઠપકો.

Brahma's rebuke to Durvasa.

* अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृत भाषायां लिखत । [4]

નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃત ભાષામાં લખો.

Read the following paragraph carefully and write answers in Sanskrit.

11) कञ्चित् कालानन्तरं सः तृषामनुभूतवान् । अभ्यागतेन तेन अश्व एको याचितः। याचिताश्वोऽसौ अश्वमारूह्य जलं पातुं नगराद्बहिः स्थितमेकं परिचितपूर्वं सरोवरं गतवान् । तत्र यदा सः जलपानाय उद्यतो भवति, तदा कस्यचित् पुरुषस्य ध्वनिं श्रुतवान्– "महाशय, सगरम् इदं जलम् । अधुना अपेयमस्ति।" अर्जुनः साश्चर्यः तमदृष्टपूर्वं पुरुषं पृच्छति, "कथमिदं सगरं जलम् । प्रकृतिनिर्मिताः सरोवराः तु सर्वदैव पेयजलाः एव भवन्तीति।"

<u>प्रश्नाः</u>

(A) सः (अर्जुनः) कदा तृषाम् अनुभूतवान्?

(B) याचिताश्वः (अर्जुनः) जलं पातुं कुत्र गतवान्?

(C) यदा सः (अर्जुनः) जलपानाय उद्यतो भवति तदा कस्य ध्वनिं श्रुतवान्?

(D) जलं कीदृशम् अस्ति?

विभाग - B

(पद्य विभागः)

* अधोदत्तस्य पद्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एकः) [4]

નીચે આપેલા પદ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક)

Translate the following passage into English (any one)

12) तैलं मर्दय काये त्वं ततः स्नानं समाचर ।

यथाविधि जलेनैव वस्त्रं स्वीयं प्रधावय ॥

प्रविचार्योत्तरं देयं सहसा न वदेः क्वचित् ।

शत्रोरपि गुणाः ग्राह्या दोषास्त्याज्याः गुरोरपि ॥

13) स भग्नधन्वा विरथो हताश्वो हतसारथिः ।

हस्तेनादाय वैदेहीं पपात भुवि रावणः॥

जटायुस्तमतिक्रम्य तुण्डेनास्य खगाधिपः॥

वामबाहून् दश तदा व्यपाहरत् अरिन्दमः ॥

* अधोदत्तानां संस्कृत– प्रश्नानाम् उत्तराणि विकल्पेभ्यः चित्वा संस्कृते लिखत । (के अपि द्वे) [2]

નીચે આપેલા સંસ્કૃત પ્રશ્નોનાં ઉત્તર વિકલ્પમાંથી સંસ્કૃતમાં લખો. (કોઈપણ બે)

Choose the answer of the following questions in Sanskrit (any two)

14) कविः किं याचते?

(A) भद्रम् (B) दुरितम् (C) सुखम्

15) सद्भिः (सद्भिः) लीलया प्रोक्तं कीदृशम्?

(A) चलम् (B) अचलम् (C) नश्वरम्

16) कः न जायते म्रियते वा कदाचित्?

(A) मनुष्यः (B) भक्तः (C) आत्मा

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायां / आङ्ग्लभाषायां लिखत । (कानि अपि त्रीणि) [6]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈપણ ત્રણ)

Write the following answers of the questions in English. (any three)

17) સુવર્ણની પરીક્ષા કઈ કઈ રીતે થાય છે?

How is gold tested?

18) કોઈપણ વ્યક્તિ બહુવ્રીહિ કેવી રીતે બની શકે છે?

How can anyone become बहुव्रीहि?

19) સુજનની સુજનતાનું સ્વરૂપ

Nature of a good person.

20) કઈ કઈ પરિસ્થિતિમાં ભક્ત માતાને રક્ષણ કરવા પ્રાર્થે છે?

In which different situations does a devotee pray goddess to protect him?

* श्लोकपूर्तिं कुरुत । (कौ अपि द्वौ) [4]

શ્લોકપૂર્તિ કરો. (કોઈપણ બે)

Complete the verses. (any two)

21) अनाथो दरिद्रो ..... त्वमेका भवानि ॥

22) आपत्सु रामः ..... भवाञ्जनेयः ॥

23) सर्वे भवन्तु ..... भवेत् ॥

विभाग - C

(नाट्य विभाग:)

* अधोदत्तस्य नाट्यखण्डस्य गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कुरुत । (कोऽपि एक:) [4]

નીચે આપેલા નાટ્યખંડનો ગુજરાતી ભાષામાં અનુવાદ કરો. (કોઈપણ એક)

Translate the following passage into English. (any one)

24) सुनीत:– न जानामि । प्रथमं कथयतु यत् प्रस्तरादय: किं कुर्वन्ति?

पुनीत:– प्रस्तरादयस्तु अचेतना: सन्ति, ते स्वयं क्रियां कर्तुं समर्था: न भवन्ति। अत: ते तथैव तिष्ठन्ति।

सुनीत:– सचेतना: पशव: पक्षिणश्च किं कुर्वन्ति?

पुनीत:– एते घटनया उत्थितात् ध्वने: भयमनुभवन्ति। अत: घटनास्थलात् दूरे धावन्ति ।

25) शाण्डिल्य: अविहा! व्याघ्रेण गृहीतोऽस्मि। मोचयथ मां व्याघ्रमुखात् । अनाथ इव व्याघ्रेण खादितोऽस्मि । इदं खलु रुधिरं प्रसूवति कण्ठात् ।

परिव्राजक:– शाण्डिल्य! न भेतव्यं, न भेतव्यम् । मयूर: खलु एष: ।

शाण्डिल्य :– सत्यं मयूर: ।

* अधोदत्तं वाक्य क: वदति इति लिखत । (के अपि द्वे) [2]

નીચે આપેલાં વાક્ય કોણ બોલે છે તે લખો. (કોઈપણ બે)

State who says to whom. (any two)

(अ)		(ब)
26) पठनेन किं भविष्यति	–	शिष्य:
27) एहि एहि पुत्र!	–	परिव्राजक:
28) यदाज्ञापयति उपाध्याय:।	–	धृतराष्ट्र:
	–	शाण्डिल्य:

* अधोदत्तानां प्रश्नानाम् उत्तराणि गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायां लिखत । (के अपि द्वे) [4]

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર ગુજરાતી ભાષામાં લખો. (કોઈપણ બે)

Answer the following questions in English. (any two)

29) ચાણક્યના મતાનુસાર નંદના અને ચંદ્રગુપ્તના રાજ્યમાં શો ફરક છે?

According to Chanakya, in what matter does Chandragupta's kingdom differ from that of Nanda?

30) ઘટોત્કચ શકુનિને શું સલાહ આપે છે?

What does Ghatotkacha advise Shakuni to do?

31) વિદ્યાભ્યાસ શા માટે કરવો જોઈએ?

Why should one study?

* अधोदत्तयो: विषययो: उपरि संक्षेपेण टिप्पणीं लिखत । (कौ अपि द्वौ) [4]

નીચે આપેલા વિષય ઉપર ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)

Write short note for the following. (any two)

32) શ્રીકૃષ્ણનો સંદેશ

Message conveyed by Shrikrishna.

33) આચાર્ય ચાણક્ય

Acharya Chanakya

34) શાંડિલ્યે કરેલું ઉદ્યાનનું વર્ણન

Write the description of the garden by Shandilya.

* कोष्ठगतानि पदानि प्रयुज्य वाक्यानि रचयत । (केऽपि द्वे) [2]

કૌંસમાં આપેલાં પદોનો ઉપયોગ કરીને વાક્યો બનાવો. (કોઈપણ બે)

Make sentence using words given in the brackets. (any two)

35) અમે દૂતને હણનારા નથી.

We are not the killer of an envoy.

(अस्मद् दूतघातक न)

36) આપણાં ત્રણ કર્તવ્યો છે.

Ours are three duties.

(अस्मद् त्रि कर्तव्य अस्)

37) ધૃતરાષ્ટ્ર કૌરવોના પિતા હતા.

Dhritarashtra was the father of Kauravas.

(धृतराष्ट्र कौरव जनक अस्)

विभाग - D

(व्याकरण विभागः)

* अधोदत्तानां प्रश्नानां सूचनानुसारम् उत्तराणि लिखत ।

નીચે આપેલ પ્રશ્નોના સૂચના મુજબ ઉત્તરો લખો.

Answer the following questions according to instructions given.

38) 'गङ्गा/गङ्गा' शब्दस्य समानार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]

माता, जाह्नवी, यमुना

39) 'धर्मः' शब्दस्य विरुद्धार्थकं शब्दम् अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]

सत्यम्, अधर्मः, असत्यम्

40) अधोदत्तेभ्य: क्रियापदेभ्य: वर्तमानकालस्य अन्यपुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

पठाम:, पठन्ति, पठथ

41) अधोदत्तेभ्य: क्रियापदेभ्य: सामान्य भविष्यकालस्य उत्तमपुरुष एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत। [1]

वदिष्यति, वदिष्यामि, वदिष्यन्ति

42) अधोदत्तेभ्य: क्रियापदेभ्य: आज्ञार्थ–अन्य–पुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

पश्यतु, पश्यन्तु, पश्येत्

43) अधोदत्तेभ्य: क्रियापदेभ्य: विध्यर्थ अन्य–पुरुषस्य बहुवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

खादेत्, खादेयु:, खादेताम्

44) 'श्रेष्ठिपुत्र: काञ्चीनगरे अवसत्।' दत्तस्य वाक्यस्य 'स्म' प्रयोगयुक्तं शुद्धं वाक्यं चित्वा लिखत । [1]

क) श्रेष्ठिपुत्र: काञ्चीनगरे वसन्ति स्म ।

ख) श्रेष्ठिपुत्र: काञ्चीनगरे वसति स्म ।

ग) श्रेष्ठिपुत्र: काञ्चीनगरे वसत: स्म ।

45) अधोदत्तेभ्य: नामरूपेभ्य: द्वितीया विभक्ते: एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

भार्याम्, भार्या, भार्यया

46) अधोदत्तेभ्य: नामरूपेभ्य: सप्तमी विभक्ते: एकवचनस्य रूपं चित्वा लिखत । [1]

विपत्ति:, विपत्तौ, विपत्तिम्

47) उपपद विभक्ते: प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]

गुरू: ..... सह वर्तमान: आसीत् ।

(शिष्यम्, शिष्य:, शिष्येण)

48) प्रकोष्ठात् युक्तं संख्यापदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत । [1]

कूपे ..... कन्या दृष्टा।

(एक:, एका, एकम्)

49) रेखाङ्कितपदस्य कृदन्तप्रकारं विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]

लोष्टः बहुवेगं गत्वा नैव तिर्यग् गच्छति।

(सम्बन्धकभूतकृदन्तम्, हेत्वर्थकृदन्तम्, कर्मणिभूतकृदन्तम्)

50) अधोदत्तस्य सन्धिविच्छेदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा कुरुत । [1]

शाश्वतोऽयम्

(शाश्वतः+अयम्, शाश्वता+अयम्, शाश्वतो+अयम्)

51) अधोदत्तस्यः सन्धियुक्तं पदं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [1]

कः + चित्

(कश्चित्, काचित्, केचित्)

* अधोदत्तयोः सामासिकपदयोः समासप्रकारं दत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः चित्वा लिखत । [2]

52) धर्मक्रोधयोः

(तत्पुरुषसमासः, द्वन्द्वसमासः, द्विगुसमासः)

53) तृषातुरः

(द्वन्द्वसमासः, बहुव्रीहिसमासः, तत्पुरुषसमासः)

विभाग - E

(संयुक्त विभागः)

54) अधोदत्तानि वाक्यानि कथानकक्रमानुसारेण स्थापयत । [4]

નીચે આપેલાં વાક્યો કથાનક ક્રમાનુસાર ગોઠવો.

Arrange the following sentence according to sequence of the story.

(A) जगति यत्समुत्पन्नं नश्यति सर्वथा ध्रुवम् ।

(B) अस्ति वित्तदासो नाम प्रभूतलोभः समृद्धः कश्चित् वणिग्जनः।

(C) एतानि पात्राणि मम न सन्ति ।

(D) भो वञ्चक! त्वं मिथ्या वदसि ।

55) अधोदत्तं गद्यखण्डं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृते लिखत । [4]

નીચે આપેલો ગદ્યખંડ વાંચીને પ્રશ્નોના ઉત્તર સંસ્કૃતમાં લખો.

Read the following passage carefully and write answer in Sanskrit.

कश्चन महावृक्षः आसीत् । तत्र कश्चन काकः पत्न्या सह वसति स्म । तस्य एव वृक्षस्य कोटरे कश्चन कृष्णसर्पः अपि वसति स्म । यदा काकी प्रसूता भवति तदा कृष्णसर्पः तस्याः अण्डान् खादतिस्म। एतेन काकः काकी च महत् दुःखम् अनुभवतः स्म। अतः एकदा काकः स्वमित्रस्य शृगालस्य समीपं गत्वा उक्तवान् । भोः मित्रः सः कृष्णसर्पः कथञ्चित् मारणीयः। भवान् कमपि उपायं सूचयतु ।

(A) काकः केन सह वसति स्म?

(B) वृक्षस्य कोटरे कः वसति स्म?

(C) कृष्णसर्पः किं खादति स्म?

(D) एकदा काकः कस्य समीपं गतवान्?

* कर्ता–कृतीनां योग्यमेलनं कुरुत । (कौ अपि द्वौ) [2]

કર્તા સાથે યોગ્ય કૃતિ જોડો. (કોઈપણ બે)

Match the following with author and their books. (any two)

	(अ)		(ब)
56)	कविः दण्डी	–	मुद्राराक्षसम्
57)	बाणभट्टः	–	रामायणम्
58)	विशाखदत्तः	–	हर्षचरितम्
		–	दशकुमारचरितम्

* रेखाङ्कितानि पदानि शुद्धानि कृत्वा गद्यखण्डं पुनः लिखत । (कानि अपि त्रीणि) [3]

રેખાંકિત પદોને શુદ્ધ કરીને ગદ્યખંડ ફરીથી લખો. (કોઈપણ ત્રણ)

Correct the underlined words and rewrite the paragraph. (any three)

59) <u>एवं</u> अत्र महाभाष्यकाराः <u>मानवीयम्</u> व्यावहारिकं <u>सिद्धांतम्</u> <u>उपदिशंति</u> ।

* अधोदत्तस्य श्लोकस्य, गुर्जरभाषायाम् / आङ्ग्लभाषायाम् अनुवादं कृत्वा अर्थविस्तारं कुरुत । (कोऽपि एकः)[3]

નીચે આપેલા શ્લોકનો અનુવાદ કરીને અર્થવિસ્તાર કરો. (કોઈપણ એક)

Translate the following verses and expand the idea. (any one)

60) कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन ।

मा कर्मफलहेतुर्भूः मा ते सङ्गोऽस्त्व कर्मणि ।।

61) शिक्षा क्षयं गच्छति कालपर्ययात्

सुबद्धमूलाः निपतन्ति पादपाः ।

जलं जलस्थानगतं च शुष्यति

हुतं च दत्तं च तथैव तिष्ठति ।।

⊖⊖⊖